

Зулҳижжа ойининг дастлабки ўн кунининг фазилати

12:00 / 06.06.2024 42739

Аллоҳ таоло Қуръони Каримда шундай марҳамат қилади:

رُتَّوْا وَاوْعُوا شَلَّوْا رُشَعْلَ لَآيَلٍ وَرُجْفَلَاو

«**Тонгга қасам.** (Зулҳижжа ойидаги аввалги) **ўн кечага қасам. Жуфт ва тоққа қасам»** (Фажр 1-3 оятлар). «Жуфтга қасам» даги «жуфт»дан мурод, зулҳижжа ойининг ўнинчи куни, «тоқ»дан мурод эса тўққизинчи кунидир (Баёнул Қуръон, 12 - бет).

«Дуррул мансур»да бир неча санадлар билан ривоятлар келтирилган бўлиб, унда Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам оятдаги «ўн кечага қасам»дан зулҳижжанинг ўн куни, «тоқ»дан эса, зулҳижжанинг тўққизинчи куни, «жуфт»дан эса, зулҳижжанинг ўнинчи куни ирода

айтар эдилар» (Мусаннафи Абу Шайба).

عَفَرَ مَوْيَ رَبِّكَ يَمْسُو هِيَ لَعَلَّ يَصُوبُ لِنَاكَ لَأَقْ هِنَعِ لَلِ يَضُرُّ رَبَّاجَ نَعِ
يَقِي رُشَّتْ لِمَا يَأْرُخُ رُصَّ لَعَلَّ صَيَّ لِيَادَعُ لَعَلَّ صَيَّ

Жобир розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам арафа куни бомдод намозидан кейин то охирги ташриқ кунининг аср намозигача такбир айтар эдилар» (Байҳақий ривояти).

Муқим киши зулҳижжанинг тўққизинчи куни бомдод намозидан, ўн учинчи кунининг аср намозигача жамоат билан, такбири ташриқни бир мартаба айтиши вожибдир. Аммо мусофир, ёлғиз намоз ўқувчи ва аёлларга вожиб эмас. Лекин буларнинг барчаси такбири ташриқни айтишлари вожиб деган уламолар ҳам бор. Шунинг учун юқоридагилар ҳам такбири ташриқни айтишлари яхшидир. Такбири ташриқ лафзлари қуйидагилар:

دُمَحَلَّ لَعَلَّ وَرَبِّكَ أَكْبَرُ لَعَلَّ وَرَبِّكَ أَكْبَرُ لَعَلَّ وَرَبِّكَ أَكْبَرُ لَعَلَّ وَرَبِّكَ أَكْبَرُ

Такбири ташриқ лафзи:

«Аллоҳу акбар, Аллоҳу акбар, Ла илаҳа иллаллоҳу валлоҳу акбар, Аллоҳу акбар ва лиллаҳил ҳамд» (Баҳрур роик).

Маъноси: Аллоҳ буюқдир, Аллоҳ буюқдир. Аллоҳ таолодан ўзга илоҳ йўқдир. Аллоҳ буюқдир, Аллоҳ буюқдир ва ҳамд Аллоҳ таоло учундир. Ташриқ кунларида қолдирган намозини қазосини адо қилаётган пайтда, саломдан кейин такбир айтишлиги лозим.

Арафа кунининг рўзаси

عَفَرَ مَوْيَ مَائِي صَيَّ لَوَقِي مَلَسَ وَهِيَ لَعَلَّ لَلِ يَصُوبُ لِنَاكَ لَأَقْ هِنَعِ لَلِ يَضُرُّ رَبَّاجَ نَعِ
مَوْيَ فَلَ مَا يَصَكُ

Оиша розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Арафа кунининг рўзаси минг куннинг рўзаси кабидир», дедилар» (Шуабул иймон).

رَأْفَكَ عَفَرَ مَوْصَ : لَأَقْ - مَلَسَ وَهِيَ لَعَلَّ لَلِ يَصُوبُ لِنَاكَ لَأَقْ هِنَعِ لَلِ يَضُرُّ رَبَّاجَ نَعِ
هَدَّ بَعَبَ نَسَ وَهَلَّ بَقِيَّةَ نَسَ نِيَّ نَسَ

Абу Қатода розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Арафа кунининг рўзаси икки йилга

каффоратдир: ундан олдинги ва ундан кейинги йилга» (Байҳақий ривояти).

يُنْزِلُ فِي رَجَعِ مَوِيٍّ مَا يَصِلُ إِلَى لَيْلِ الْوَيْلِ لِيَصِلَ إِلَى بَيْتِ النَّبِيِّ نَأْدَاتِ قِيَابِ أَنْ
عَدَّ عِبَادَتِي نَسْلًا وَأَوْهَلَّ بَقِيَّتِي نَسْلًا رَفَّ كَيْفِيَّةً لَيْلِ الْوَيْلِ لِيَصِلَ إِلَى بَيْتِ النَّبِيِّ

Қатода розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Арафа кунининг рўзаси сабабли Аллоҳ таоло ундан олдинги бир йил ва ундан кейинги бир йилни каффорат қилишини умид қиламан дедилар» (Термизий ривояти).

Зулҳижжанинг тўққизинчи куни, яъни арафа куни рўза тутиш улкан савобларга сабаб бўлади. У сабабли бир йил олдинги ва бир йил кейинги гуноҳлар кечиради. Агар зулҳижжа ойини дастлабки кунларидан то тўққизинчи кунига қадар рўза тутилса, нур устига аъло нур бўлади. Зулҳижжанинг ўнинчи кунидан ўн учинчи кунигача, яъни тўрт кун рўза тутиш харомдир. Шу боис дастлабки тўққиз кунда рўза тутиш фазилатлидир.

Хожилар учун арафа кунининг рўзаси

Савол: Арафотда вуқуф қилаётган хожилар арафа кунининг рўзасини тутишлари жоизми, ёки жоиз эмасми? Термизий раҳматуллоҳи алайҳ Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам арафа куни рўза тутмаганликларини нақл қилганлар. Баъзи уламолар эса, арафа куни хожилар ҳам рўза тутишлари жоиз дейдилар. Бу масалани таҳқиқи қандай бўлади?

Жавоб: Хожилар арафа кунининг рўзасини тутганликлари сабабли заиф бўлиб қолишлари мумкин бўлса, у куннинг рўзасини тутишлари макруҳдир. Аксинча бўлса, рўза тутишлари мустаҳабдир.

لَا تُفْرَأُ أَدَاءً نَعُهُ زَجْعُ عِيَّةٍ نَأَلُ؛ أَيُورَّتْ لِمَوِيٍّ مَوْصٌ أَدَكَ وَتَأْفَرَعَبَ عَفَرَعُ مَوْصٌ هَرَكِي وَ
بَحَثَسُمُ أَمُهُ مَوْصَفُ الْإِوَجِّ حُلَا

«Хожилар арафа кунининг рўзасини арафотда тутишлари макруҳдир. Шунингдек, тарвия кунининг рўзаси ҳам. Чунки, у ҳаж амалларини адо қилишдан ожиз қилиб қўяди. Агар ундай бўлмаса, у икки куннинг рўзаси мустаҳабдир» (Мажмаул анҳур).

Зулҳижжа ойининг ой тўлган кунларидаги рўза

Савол: Бир киши ой тўлган кунларнинг рўзасини, яъни ҳар ойнинг 13, 14, 15 кунлари рўза тутишга одатланган бўлса ҳам ўн учинчи ташриқ куни

рўза тута олмайди. Чунки, ийд кунлари рўза тутиш ҳаромдир. Лекин, ой тўлган кунларда рўза тутиш суннатдир. Шу сабабли зул ҳижжа ойининг 14, 15, 16 кунлари рўза тутадими ва тутган рўзаси ой тўлган куннинг рўзасига ўтадими, ёки йўқми?

Жавоб: Зулҳижжа ойида ой тўлса тутиладиган рўза мавжуд эмас (Имдодул фатаво). Қурбонлик қилувчи тирноқ ва шунга ўхшаш нарсаларини олмай туриши Қурбонлик қилувчи киши зулҳижжа ойини кўрингандан бошлаб, то қурбонлигини сўйиб бўлгунича тирноқ ва бошқа шунга ўхшаш нарсаларини олмай туриши мустаҳабдир.

دَارًا وَرُشْعًا لِحَدِّ إِذِي " لَأَقِمَّ سَوَّءَ لَعْنَةُ اللَّهِ لِيَصْرَهَ لَلْجَلِّ لُوسَرَّ أَنْ ، عَمَّ لَسَّ مُؤْنَع
"أَيْ شَرِّ وَرَشَّ بَوَّعْ شَوْ نَمَّ سَمِّي الْفَيَّحْ ضِيَّ نَأْمُ كُدَحَّ أ

Умму Салама розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Ашр (зулҳижжанинг ўн куни) кирса ва сизлардан бирортангиз қурбонлик қилмоқчи бўлса, сочи ва юзидан бирор нарса олмасин» дедилар» (Шуабул иймон).